

**Starptautisko un Eiropas Savienības tiesību jomas
2023./2024. akadēmiskā gada vasaras eksāmena
teorētiskās daļas jautājumu un praktiskās daļas
uzdevuma (kāzusa) vērtēšanas vadlīnijas**

Saturs

Teorētiskās daļas jautājumi	2
1. jautājums Starptautiskās privāttiesības	2
1. komponente: raksturot universālās piemērošanas principu (2 punkti).....	2
2. komponente: raksturot pušu brīvību attiecināt uz ārpuslīgumiskām saistībām tiesību aktus pēc savas izvēles (3 punkti);	2
3. komponente: raksturot gadījumus, kad tiesa var atteikties piemērot ārvalsts tiesības (4 punkti).....	3
2. jautājums Starptautiskās publiskās tiesības	4
1. komponente: Aprakstiet kādām saistībām ir jābūt pārkāptām, lai valsts, kura nav cietusī starptautisko tiesību pārkāpumā, būtu tiesīga pieprasīt pārkāpumu veikušās valsts atbildību? (3 punkti).....	4
2. komponente: Ko valsts, kura nav cietusī starptautisko tiesību pārkāpumā, ir tiesīga prasīt no pārkāpumu veikušās valsts? (2 punkti)	4
3. komponente: Paskaidrojiet vai valsts, kura nav cietusī, ir tiesīga piemērot pretpasākumus pret starptautisko tiesību pārkāpumu veikušo valsti? (4 punkti)	4
3. jautājums Eiropas Savienības tiesības	5
1. komponente: Kāpēc ES tiesībās ir nepieciešama prejudiciālo nolēmumu procedūra? Nosauciet un īsi paskaidrojiet vismaz divus, jūsuprāt, būtiskākos iemeslus un paskaidrojiet, ar ko prejudiciālo nolēmumu procedūra atšķiras no pārsūdzības augstākai tiesu instancei! (4 punkti).....	5
2. komponente: Kādi ir pamatkritēriji, lai nacionālo institūciju uzskatītu par tiesu, kas ir tiesīga uzdot prejudiciālo jautājumu (īsi raksturot vismaz 3 būtiskākos)? (2 punkti)	6
3. komponente: Dalībvalstu tiesas savā jautājumā var lūgt EST gan tiesību normu interpretāciju, gan normas spēkā esamības izvērtējumu. Kāpēc par dažām tiesību normām var lūgt gan interpretāciju, gan spēkā esamības izvērtējumu, bet par citām – tikai interpretāciju? (3 punkti).....	7
Praktiskās daļas uzdevums	9
KĀZUSS.....	9
1. komponente: Vai AS "Zaķītis" strīdā ar Polijas valsts iestādēm var atsaukties uz Līgumā par ES darbību noteiktajām normām par brīvu preču apriti, ja galda spēle "Karš" nav ražota ES? (1 punkts)	10
2. komponente: Ja pieņemtu, ka uz galda spēli "Karš" šajā situācijā attiecas Līgums par ES darbību, vai tajā paredzētais regulējums brīvas preču aprites jomā liedz Polijai tiesības ierobežot šīs rotallietas tirdzniecību? Sniedziet atbildi, pielietojot ES Tiesas izmantotās juridiskās analīzes soļus (testu) šādās lietās! (3 punkti).....	10
3. komponente: Vai, piespriežot sodu par Kārļa ierakstu "X", Polija ir veikusi Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā (ECTK) garantēto tiesību ierobežojumu? Vai šis ierobežojums ir rezultējies ECTK pārkāpumā? (3 punkti)	12
4. komponente: Vai SIA "Lepo" piegādāto preču neatbilstība līgumā noteiktajam izraisa būtisku līguma noteikumu pārkāpumu un AS "Zaķītis" ir tiesības lauzt līgumu? (2 punkti) .	14

Teorētiskās daļas jautājumi

1. jautājums Starptautiskās privāttiesības

ES ir noteikusi pasākumus, kas saistīti ar tiesību normu kolīziju noteikumu saskaņošanu, tostarp attiecībā uz ārpuslīgumiskām saistībām. Rezultātā tika pieņemta Roma II regula Nr. 846/2007 par tiesību aktiem, kas piemērojami ārpuslīgumiskām saistībām. Ņemot vērā minēto, lūdzu raksturot:

- 1) universālās piemērošanas principu (2 punkti);
 - 2) pušu brīvību attiecināt uz ārpuslīgumiskām saistībām tiesību aktus pēc savas izvēles (3 punkti);
 - 3) gadījumus, kad tiesa var atteikties piemērot ārvalsts tiesības (4 punkti).
10. (papildu punktu) var iegūt, ja students spēj plašāk paskaidrot jebkuru no jautājuma komponentēm, tajā skaitā spēj padziļinātu argumentāciju pamatot ar starptautisko un pārnacionālo tiesu judikatūru vai valstu praksi.

1. komponente: raksturot universālās piemērošanas principu (2 punkti)

Roma II regulas 3. pants nosaka, ka visus šajā regulā minētos tiesību aktus piemēro neatkarīgi no tā, vai tie ir vai nav kādas dalībvalsts tiesību akti. Piemēram, Zimbabvē domicilēta fiziska persona izraisa satiksmes negadījumu Ķīnā, kurā cieš fiziska persona ar pastāvīgo mītnesvietu Marokā; iesaistītās personas vienojas, ka strīdu izskatīs Latvijā (Briseles I bis regulas 25. panta 1.p.), un Latvijas tiesai ir jāpiemēro Ķīnas tiesības.

Roma II regula piemērojas neatkarīgi no puses pastāvīgās mītnesvietas, domicila vai pilsonības, jo nosakot tiesību aktus, kas piemērojami ārpuslīgumiskajām saistībām, kuras izriet no neatļautas darbības, ir tās valsts tiesību akti, kurā radies kaitējums, neatkarīgi no tā, kurā valstī iestājies notikums, kas radījis kaitējumu vai kurā valstī radušās netiešās minētā notikuma sekas.

Roma II regulas 3. pants ir *loi uniforme*, t.i., tas harmonizē un unificēt kolīziju tiesības ne tikai ES līmenī.

1 punkts	Paskaidrots, ka Roma II regula var norādīt uz jebkuras valsts, ne tikai ES dalībvalsts, tiesību piemērošanu (vispārējā vai universālā piemērošana).
1 punkts	Paskaidrots, ka Roma II regula norāda tieši uz valsts tiesību aktiem (nevis starptautiskajām konvencijām vai ieteikuma tiesībām), kurā radies kaitējums, neatkarīgi no pušu mītnesvietas, domicila vai pilsonības.

2. komponente: raksturot pušu brīvību attiecināt uz ārpuslīgumiskām saistībām tiesību aktus pēc savas izvēles (3 punkti);

Regulas 14. panta 1.p. nosaka divus gadījumus, kad puses var vienoties attiecināt uz ārpuslīgumiskajām saistībām tiesību aktus pēc savas izvēles.

Pirmkārt, puses var savstarpēji vienojoties pēc notikuma, kas radījis kaitējumu. Tātad pušu autonomijas princips ir ietverts arī šajā regulā, un tas prevalē pār Regulas vispārīgajiem noteikumiem. Piemēram, puses vēlas harmonizēt savu tiesas izvēli ar piemērojamām tiesībām, t.i., ja strīds ir izskatāms Latvijā, bet saskaņā ar regulu ir jāpiemēro Ķīnas tiesības, puses var vienoties, ka viņu ārpuslīgumiskajām attiecībām piemērojas Latvijas tiesību akti.

Tomēr, piemēram negodīgas konkurences (6. panta 4. p.) vai intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu (8. panta 3. p.) gadījumos no tiesību aktiem, kas piemērojami saskaņā ar šīm speciālajām normām, nevar atkāpties, savstarpēji vienojoties.

Otrkārt, puses var attiecināt tiesībās pēc savas izvēles, ja visas puses veic komercdarbību – ar vienošanos, kas brīvi apspriesta pirms notikuma, kas radījis kaitējumu. Piemēram, starp komersantiem ir noslēgts līgums, kurā ir atruna, ka visiem strīdiem, kas izriet no šī līguma, saistīti ar šo līgumu vai pušu attiecībām, tostarp ārpuslīgumiskajām, ir piemērojamas konkrētās valsts tiesības. Tātad piemērojamo tiesību atrunai līgumā ir jābūt pietiekoši plašai.

Lietas apstākļiem pietiekami skaidri jāaplicina vai jānorāda šī izvēle. Tiesai ir jāņem vērā pušu nodoms, slēdzot šādu vienošanos.

1 punkts	Minēts, ka puses var vienoties pēc notikuma, kas radījis kaitējumu
1 punkts	Minēts, ka komersanti var vienoties pirms notikuma, kas radījis kaitējumu.
1 punkts	Minēts, ka pastāv izņēmumi pušu autonomijas principam. Minēts, ka tiesai jāņem vērā pušu nodoms.

3. komponente: raksturot gadījumus, kad tiesa var atteikties piemērot ārvalsts tiesības (4 punkti).

Regulas 16. pants paredz, ka nekas šajā regulā neierobežo tiesas atrašanās valsts tiesību normu piemērošanu gadījumā, kad tās ir obligātas, neatkarīgi no tā, kurus tiesību aktus citos gadījumos piemēro ārpuslīgumiskām saistībām. Tātad tiesa vērtē prevalējošās imperatīvās normas.

Lai gan šajā pantā izmantotais “prevalējošu imperatīvu normu” jēdziens minētās regulas kontekstā nav definēts, bet [...] prevalējošās imperatīvās normas ir normas, kuru ievērošanu valsts uzskata par būtisku sabiedrības interešu aizsardzībai, piemēram, savas politiskās, sociālās un ekonomiskās kārtības nodrošināšanai, tiktāl, ka šīs normas ir piemērojamas jebkurai situācijai, kura ir to darbības jomā, neatkarīgi no tā, kādi tiesību akti būtu piemērojami līgumam saskaņā ar šo regulu [EST spriedums lietā C-149/18 - Da Silva Martins § 27]. Piemēram, ne-diskriminācijas normu pārkāpums var būt prevalējošā imperatīvā norma.

Savukārt 26. pants nosaka, ka jebkuras valsts tiesību aktu piemērošanu, kas noteikta ar šo regulu, var atteikt vienīgi tad, ja šāda piemērošana ir acīm redzami nesaderīga ar tiesas atrašanās valsts sabiedrisko kārtību (“ordre public”). Piemēram, Eiropas Cilvēktiesību konvencija dalībvalstu konstitūcijas u.c. satur publiskās kārtības normas. Regulas 32.apsvērumā ir minēts, ka nesamērīga apjoma izņēmuma vai vindikatīvi maksājumi (*Punitive or exemplary damages*), kas nav kompensācija par kaitējumu, ir pretrunā ar ES publisko kārtību.

Atšķirībā no 16. panta, *ordre public* atrunu izmanto, kad jau ir noteiktas piemērojamās tiesības.

2 punkti	Minētas un raksturotas prevalējošās imperatīvās normas
2 punkti	Minēts un raksturots <i>ordre public</i> izņēmums

2. jautājums Starptautiskās publiskās tiesības

Starptautisko tiesību pārkāpums var skart ne tikai valsti, kura ir cietusi pārkāpuma rezultātā, bet arī visas starptautiskās sabiedrības intereses.

1. Aprakstiet, kādām saistībām ir jābūt pārkāptām, lai valsts, kura nav cietusi starptautisko tiesību pārkāpumā, būtu tiesīga pieprasīt pārkāpumu veikušās valsts atbildību? (3 punkti)

2. Ko valsts, kura nav cietusi starptautisko tiesību pārkāpumā, ir tiesīga prasīt no pārkāpumu veikušās valsts? (2 punkti)

3. Paskaidrojiet, vai valsts, kura nav cietusi, ir tiesīga piemērot pretpasākumus pret starptautisko tiesību pārkāpumu veikušo valsti? (4 punkti)

10. (papildu punktu) var iegūt, ja students spēj plašāk paskaidrot jebkuru no jautājuma komponentēm, tajā skaitā spēj padziļinātu argumentāciju pamatot ar starptautisko un pārnacionālo tiesu judikatūru vai valstu praksi.

1. komponente: Aprakstiet kādām saistībām ir jābūt pārkāptām, lai valsts, kura nav cietusi starptautisko tiesību pārkāpumā, būtu tiesīga pieprasīt pārkāpumu veikušās valsts atbildību? (3 punkti)

Valsts, kura nav cietusi, ir tiesīga pieprasīt starptautisko atbildību gadījumā, ja ir pārkāpta saistība pret valstu grupu, kurā ietilpst arī atbildību pieprasošā valsts (1 punkts), un šī saistība ir izveidota, lai aizsargātu attiecīgās valstu grupas kolektīvu interesi (1 punkts); erga omnes pienākumi starptautiskajās tiesībās, kur jebkurai pasaules valstij ir tiesiska interese tos aizsargāt. Tādi ir, piemēram, genocīda, verdzības, spīdzināšanas, rasu diskriminācijas aizliegumi, kā arī tiesības uz pašnoteikšanos īstenošana. (1 punkts)

2. komponente: Ko valsts, kura nav cietusi starptautisko tiesību pārkāpumā, ir tiesīga prasīt no pārkāpumu veikušās valsts? (2 punkti)

Valsts, kura nav cietusi starptautisko tiesību pārkāpumā, ir tiesīga prasīt:

- 1) starptautiski prettiesiskas darbības izbeigšanu, kā arī garantijas, ka prettiesiskās darbības netiks atkārtotas; (1 punkts)
- 2) reparācijas pienākuma pildīšanu cietušās valsts vai pārkāptā pienākuma aizsargāto subjektu interesēs. (1 punkts)

3. komponente: Paskaidrojiet vai valsts, kura nav cietusi, ir tiesīga piemērot pretpasākumus pret starptautisko tiesību pārkāpumu veikušo valsti? (4 punkti)

Starptautisko tiesību komisijas 2001. gada "Panti par valstu atbildību par starptautiski prettiesisku rīcību" (PVA), kuri kodificē paražu tiesību normas valstu atbildības tiesībās, pretpasākumus definē kā cietušās valsts tiesības. (1 punkts)

Savukārt Starptautisko tiesību komisijas PVA 54.pantā ir noteikts, ka valstis, kuras nav cietušās, ir tiesīgas "veikt likumīgus pasākumus, lai nodrošinātu pārkāpuma pārtraukšanu", t.i., valstis, kuras nav cietušās, ir tiesīgas piemērot retorsijas. (1 punkts)

Tomēr Starptautisko tiesību komisijas PVA 54.pants arī neaizliedz valstīm, kuras nav cietušās, piemērot pretpasākumus. (1 punkts) Turklāt kopš 2001.gada daudzas valstis ir piemērojušas pretpasākumus arī situācijās, kad pašas nav cietušās pārkāpuma rezultātā (piemēram, rietumu valstu sankcijas pret Krieviju sakarā ar Krimas aneksiju un Krievijas agresiju Ukrainā). Tādēļ ir pamatots uzskats, ka ir izveidojusies paražu tiesību norma, kura dod tiesības valstij, kura nav cietusi, piemērot pretpasākumus pret pārkāpumu veikušo valsti (1 punkts).

3. jautājums Eiropas Savienības tiesības

Tiesas darbības pamatā ir Tiesas un nacionālo tiesu dialogs jeb prejudiciālā nolēmuma procedūra. Lūdzu raksturojiet:

1. Kāpēc ES tiesībās ir nepieciešama prejudiciālo nolēmumu procedūra? Nosauciet un īsi paskaidrojiet vismaz divus, jūsuprāt, būtiskākos iemeslus un paskaidrojiet, ar ko prejudiciālo nolēmumu procedūra atšķiras no pārsūdzības augstākai tiesu instancei! (4 punkti)
2. Kādi ir pamatkritēriji, lai nacionālo institūciju uzskatītu par tiesu, kas ir tiesīga uzdot prejudiciālo jautājumu (īsi raksturojot vismaz 3 būtiskākos)? (2 punkti)
3. Dalībvalstu tiesas savā jautājumā var lūgt EST gan tiesību normu interpretāciju, gan normas spēkā esamības izvērtējumu. Kāpēc par dažām tiesību normām var lūgt gan interpretāciju, gan spēkā esamības izvērtējumu, bet par citām – tikai interpretāciju? (3 punkti)
10. (papildu punktu) var iegūt, ja students spēj plašāk paskaidrot jebkuru no jautājuma komponentēm, tajā skaitā spēj padziļinātu argumentāciju pamatot ar starptautisko un / vai pārnacionālo tiesu judikatūru vai valstu praksi.

1. komponente: Kāpēc ES tiesībās ir nepieciešama prejudiciālo nolēmumu procedūra? Nosauciet un īsi paskaidrojiet vismaz divus, jūsuprāt, būtiskākos iemeslus un paskaidrojiet, ar ko prejudiciālo nolēmumu procedūra atšķiras no pārsūdzības augstākai tiesu instancei! (4 punkti)

Prejudiciālā nolēmuma procedūra ES tiesībās ir nepieciešama vairāku iemeslu dēļ, piemēram:

- **Vienvērtība:** Prejudiciālā nolēmuma procedūra nodrošina ES tiesību vienādu un konsekventu piemērošanu visā Eiropas Savienībā. Tas nozīmē, ka visas dalībvalstis interpretē un piemēro ES tiesību aktus vienādi neatkarīgi no to nacionālajām tiesību sistēmām. Ņemot vērā, ka ES tiesību akti ir saistoši visās dalībvalstīs, ir svarīgi nodrošināt, lai tie tiktu interpretēti un piemēroti vienādi visā Savienībā. Šis iemesls ir obligāti norādāms atbildē.
- **Visas personas ir vienlīdzīgas likuma priekšā:** Savienības tiesību aktu vienveidīga interpretācija ir arī pilsoņu vienlīdzības garants. Vienlīdzība netiek nodrošināta, ja visu dalībvalstu pilsoņi nevar efektīvi izmantot tiesības, kas viņiem izriet no Savienības tiesībām. Tādējādi prejudiciālā nolēmuma procedūra pastāv, lai caur vienveidīgu interpretāciju novērstu šādas nevienlīdzības pastāvēšanu.
- **Juridiskā noteiktība:** Prejudiciālā nolēmuma procedūra palīdz nodrošināt juridisko noteiktību. Tas nozīmē, ka tiesas var pieprasīt nolēmumu par ES tiesību normu interpretāciju vai spēkā esamību, lai nodrošinātu nacionālo tiesību atbilstību ES tiesību aktiem. Tas nodrošina skaidrību un noteiktību tiesām un tiesību subjektiem un nodrošina, ka ES tiesību akti tiek piemēroti pareizi un taisnīgi. Prejudiciālā nolēmuma procedūra arī nodrošina, ka ES tiesības tiek ne tikai vienveidīgi piemērotas, bet arī attīstītas, ievērojot ES principus un mērķus. Tā ļauj EST virzīt ES tiesību attīstību tā, lai tā atbilstu ES pamatprincipiem, piemēram, cilvēktiesību, demokrātijas un tiesiskuma ievērošanai.
- **Efektīva tiesiskā aizsardzība:** Prejudiciālā nolēmuma procedūra nodrošina privātpersonām un uzņēmumiem efektīvu tiesisko aizsardzību saskaņā ar ES tiesību aktiem. Ja valsts tiesai rodas šaubas par ES tiesību akta interpretāciju vai spēkā esamību, tā var lūgt EST sniegt prejudiciālu nolēmumu. Tiek nodrošināta efektīvāka ES tiesību aktos garantēto tiesību ievērošana un aizsardzība visā Savienībā. Prejudiciālā nolēmuma procedūra tādējādi ļauj nostiprināt ES tiesību pārākuma principa efektīvu darbību.
- **Dialoga veicināšana:** Prejudiciālā nolēmuma procedūra veicina dialogu starp valstu tiesām un EST. Tas ir svarīgs ES daudzlīmeņu pārvaldības sistēmas aspekts, kas veicina savstarpēju sapratni un sadarbību starp valstu un ES līmeņa tiesu sistēmām.
- **Juridiskās sadrumstalotības novēršana:** Procedūra palīdz novērst juridisko sadrumstalotību. Ja valstu tiesas varētu patstāvīgi interpretēt ES tiesību aktus, pastāv risks, ka atšķirīgas interpretācijas varētu radīt pretrunas un sadrumstalotību. Centralizējot

interpretāciju EST līmenī, prejudiciālā nolēmuma procedūra veicina ES tiesiskās kārtības integrāciju un saskaņotību.

- **Tiesu prakses attīstība:** Prejudiciālā nolēmuma procedūra ir svarīgs ES judikatūras izstrādes instruments. EST nolēmumi kalpo par precedentiem un nosaka ES tiesību aktu piemērošanu un interpretāciju turpmākajās lietās, veicinot ES tiesību attīstību laika gaitā.

Prejudiciālo nolēmumu procedūra ir paredzēta ES tiesību interpretācijai vai spēkā esamības izvērtēšanai, nevis lietas izskatīšanai pēc būtības. Šajā procedūrā ES Tiesa neizšķir strīdu pamatlietā, bet sniedz atbildes uz uzdotajiem jautājumiem par ES tiesību interpretāciju vai spēkā esamību, lai palīdzētu nacionālajām tiesām vienveidīgi un pareizi piemērot attiecīgās ES tiesību normas. ES Tiesa nav augstākā strīda izšķiršanas instance, tā nepārskata nevienas nacionālās tiesas instances spriedumu, bet prejudiciālo nolēmumu procedūra ir dialogs starp nacionālu tiesu un ES Tiesu. Šī procedūra ir pieejama tikai nacionālajām tiesām, savukārt privātpersonas nevar tieši izmantot šo procedūru.

0 punktu	Studentam nav zināšanu par komponentē ietverto jautājumu
1 punkts	Students korekti izskaidro, ka prejudiciālo nolēmumu procedūras galvenais mērķis ir nodrošināt vienveidīgu ES tiesību interpretāciju.
1 punkts	Tiek īsi skaidrots vismaz vēl viens pareizs iemesls kādēļ tika ieviesta prejudiciālo nolēmumu procedūra.
1 punkts	Skaidrojot prejudiciālo nolēmumu procedūras atšķirību no pārsūdzības augstākai tiesu instancei students uzsver, ka ES Tiesa neizšķir strīdu pamatlietā.
1 punkts	Ir sniegts izvērsts skaidrojums par prejudiciālo nolēmumu procedūras atšķirību no pārsūdzības augstākai tiesu instancei. Punktu var arī piešķirt, ja students plašāk skaidro prejudiciālā nolēmuma procedūras iemeslus

2. komponente: Kādi ir pamatkritēriji, lai nacionālo institūciju uzskatītu par tiesu, kas ir tiesīga uzdot prejudiciālo jautājumu (īsi raksturot vismaz 3 būtiskākos)? (2 punkti)

Saskaņā ar LESD 267. pantu prejudiciālu nolēmumu ES Tiesai var lūgt jebkura dalībvalsts tiesa. Lai nacionālo institūciju uzskatītu par tiesu, kas ir tiesīga uzdot prejudiciālo jautājumu ES Tiesai, ir jāievēro vairāki pamatkritēriji, ko EST ir noteikusi savā judikatūrā. Būtiski piebilst, ka LESD 267.pantā lietotais termins "tiesa" ir autonomas ES tiesību jēdziens.

Tiesas jēdzienu ES Tiesa interpretē atbilstoši ES tiesībām un tam nav viennozīmīgi jāatbilst „tiesas” jēdzienam nacionālajās tiesību sistēmās. Lai noteiktu, vai iestāde, kas vērsas ar prejudiciālu jautājumu, ir uzskatāma par tiesu LESD izpratnē, vērtē šādus kritērijus (skat., piemēram, lietu C-54/96 Dorsch):

- iestādei ir jābūt **pastāvīgai**. Institūcijai jābūt pastāvīgai, nevis izveidotai ad hoc kādam konkrētam uzdevumam.
- iestādei ir jābūt **neatkarīgai**. Institūcijai jābūt neatkarīgai gan no izpildvaras, gan no lietas dalībniekiem, nodrošinot objektivitāti un taisnīgumu;
- tā ir izveidota un darbojas **saskaņā ar likumu**. Institūcijas izveide ir jābalsta uz konkrētu tiesību aktu, kas to formāli nodibina un nosaka tās pilnvaras un kompetenci;
- tiesas **jurisdikcija izriet no likumiem**, nevis no vienošanās starp procesā iesaistītajām pusēm. Par šiem kritērijiem neatbilstošām ES Tiesa ir, piemēram, atzinusi šķīrējtiesas (skat. lietu 102/81 Nordsee);
- tās **nolēmumam ir jābūt saistošam**. Institūcijai jāpieņem lēmumus, kas ir saistoši un izpildāmi, nevis konsultatīvi.

Turklāt, dalībvalsts „tiesām” ir tiesības vērsties ES Tiesā tikai tad, ja tām ir jāizskata tiesai nodotais strīds tādas procedūras ietvaros, kurā ir jāpieņem lēmums, kuram ir tiesas nolēmuma raksturs (skat. lietu C-134/97 Victoria Film).

Šie kritēriji nodrošina, ka prejudiciālie jautājumi tiek uzdoti tikai no tām institūcijām, kuras pilda tiesas funkcijas, tādējādi veicinot vienotu Eiropas Savienības tiesību piemērošanu un interpretāciju visās dalībvalstīs.

0 punktu	Studentam nav zināšanu par komponentē ietvertu jautājumu
1 punkts	Pareizi nosaukti un raksturoti 1 vai 2 kritēriji. Jautājumā lūgts raksturot šos kritērijus, tādēļ nosaukšana vien nav pietiekama, lai piešķirtu punktu.
1 punkts	Pareizi nosaukti un raksturoti vismaz 3 kritēriji
2 punkti	Students nesniedz kritēriju raksturojumu, bet pareizi nosauc vismaz 4 kritērijus (vērtēšanas alternatīva)

3. komponente: Dalībvalstu tiesas savā jautājumā var lūgt EST gan tiesību normu interpretāciju, gan normas spēkā esamības izvērtējumu. Kāpēc par dažām tiesību normām var lūgt gan interpretāciju, gan spēkā esamības izvērtējumu, bet par citām – tikai interpretāciju? (3 punkti)

EST kompetencē ir sniegt prejudiciālus nolēmumus par ES tiesību aktu interpretāciju vai ES iestāžu pieņemto aktu spēkā esamību. Tas ir noteikts Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 267. pantā.

Tomēr ir noteiktas normas, kuru spēkā esamību nevar apšaubīt, izmantojot prejudiciālā nolēmuma procedūru.

- **Primārās tiesības:** ES primārās tiesības, kas ietver ES līgumus, nevar tikt apstrīdētas prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā. LESD 267. p. Kāpēc – dibināšanas līgumu augstākais spēks; dibināšanas līgumi nosaka ES institūciju darbības robežas, EST kā ES institūcija nevar šīs robežas patvaļīgi mainīt. (pie "kāpēc" punktus piešķir arī tad, ja nav precīzi šāds formulējums) **(1 punkts)**
- **ES vispārējie tiesību principi:** Tie ir pamatnormas, kas ir pamatā visai ES tiesību sistēmai. Tāpat kā ES līgumus, arī to spēkā esamību nevar apstrīdēt prejudiciālā nolēmumā. **(1 punkts)**
- **Eiropadomes akti, kas pieņemti, pamatojoties uz Līgumu par Eiropas Savienību (LES) saistībā ar kopējo ārpolitiku un drošības politiku (KĀDP):** Tiesā nevar apstrīdēt to Eiropadomes aktu spēkā esamību, kas pieņemti, pamatojoties uz LES saistībā ar KĀDP. Saskaņā ar LES 24. panta 1. punktu un 275. pantu šos aktus ES Tiesa nevar pārskatīt. KĀDP ir ES tiesību daļa, kurā EST jurisdikcija ir skaidri ierobežota. Tiesas kompetencē ir tikai uzraudzīt LES 40. panta (kurā noteikts, ka KĀDP īstenošana neietekmē to procedūru piemērošanu un to iestāžu pilnvaru apjomu, kas Līgumos noteiktas Savienības kompetences īstenošanai saskaņā ar Līgumu noteikumiem, kuri neattiecas uz KĀDP) ievērošanu un lemt par konkrētām darbībām, kas saistītas ar ierobežojošiem pasākumiem pret fiziskām vai juridiskām personām, ko Padome pieņēmusi, pamatojoties uz LES V sadaļas 2. nodaļu. Par šo atbildes elementu tiek piešķirts desmitais, papildu, punkts.

Savukārt sekundārus aktus var atzīt par spēkā neesošiem, ne tikai interpretēt **(1 punkts)**. Sekundārie akti, piemēram, regulas, direktīvas un lēmumi, ir pakļauti ES primāro tiesību, piemēram, ES līgumu, noteikumiem. Tas nozīmē, ka šie akti nedrīkst būt pretrunā ar primārajām tiesībām. Ja sekundārais akts ir pretrunā ar ES līgumiem vai vispārējiem principiem, tas var tikt atzīts par spēkā neesošu. Ja ES iestāde, piemēram, Eiropas Komisija vai Eiropas Parlaments, izdod aktu, pārsniedzot tai piešķirtās kompetences, šāds akts var tikt atzīts par spēkā neesošu. Kompetences robežas ir noteiktas ES līgumos, un to pārsniegšana ir tiesību pārkāpums. Sekundārie akti ir jāpieņem arī atbilstoši noteiktām procedūrām, kas ir paredzētas ES tiesību aktos. Ja procedūra nav ievērota, piemēram, ja nav veikta nepieciešamā konsultācija vai lēmums pieņemts bez nepieciešamā kvoruma, akts var tikt atzīts par spēkā neesošu.

0 punktu	Studentam nav zināšanu par komponentē ietvertu jautājumu
1 punkts	Students paskaidro, ka nav iespējams lūgt pārbaudīt ES primāro tiesību spēkā esamību

1 punkts	Students paskaidro iemeslu, kāpēc nevar pārbaudīt primāro tiesību aktu spēkā esamību, vai arī spēj nosaukt vairākus veidus primārajām tiesībām, iezīmējot iemeslus, kāpēc tos var tikai interpretēt
1 punkts	Students precīzi paskaidro iemeslus kādēļ sekundāros aktus var atzīt par spēkā neesošiem, ne tikai interpretēt.

Praktiskās daļas uzdevums

KĀZUSS

Serbijā reģistrētais uzņēmums SIA "Lepo" ražo populāras galda spēles un eksportē tās uz dažādām pasaules valstīm. 2024. gadā SIA "Lepo" pievērsās arī savas produkcijas tirdzniecības iespējām Latvijā. Uzņēmums sazinājās ar Latvijā reģistrēto AS "Zaķītis", un 2024. gada septembrī starp SIA "Lepo" un AS "Zaķītis" tika noslēgts līgums.

Līguma preambulā bija minēts, ka: "9. maijā visā Eiropā un Latvijā plaši tiek atzīmēta Eiropas diena. Pircējs ir nodrošinājis stendu Eiropas piknikā pie Saeimas nama, kur 9. maija pulksten 12:45 būs iespēja baudīt vēstniecību sarūpētos Eiropas nacionālos ēdienus, cienāties ar svētku kūku, piedalīties erudīcijas spēlē, iegādāties dažādas oriģinālas preces, ieskaitot Preces". Līgums paredzēja, ka SIA "Lepo" piegādās 10 000 galda spēļu vienības, kuras bija paredzētas pārdošanai Eiropas piknikā, taču faktiski 8. maija vakarā piegādāja tikai 7 500 vienības. Turklāt 1 000 no piegādātajām galda spēlēm bija bojāts iepakojums, tādējādi AS "Zaķītis" nebija iespēja nekvalitatīvo precī realizēt tālāk un gūt domājamu ekonomisko labumu.

Daļu no SIA "Lepo" iegādātajām precēm, kuras atbilda līguma nosacījumiem, AS "Zaķītis" nolēma realizēt ne tikai Latvijā, bet arī vairākās citās Eiropas Savienības (ES) valstīs. Uzņēmums veiksmīgi uzsāka tirdzniecību Vācijā un visās Baltijas valstīs. Savukārt Polijā AS "Zaķītis" saskarās ar neparedzētām grūtībām. Viena no SIA "Lepo" ražotajām un AS "Zaķītis" tirgotajām galda spēlēm "Karš", bija veltīta Otrajam pasaules karam un tā ietvēra Eiropas kartes kā spēles laukumu, kā arī karavīru un militārās tehnikas figūriņas. Vairums, bet ne visas, no šīm figūriņām bija iecerētas kā PSRS un nacistiskās Vācijas armijas pārstāvošas. Turklāt spēlei bija pievienots buklets ar Otrā pasaules kara svarīgāko kauju izklāstu, kurā lielu lomu spēlēja PSRS armijas panākumu apskats cīņās ar nacistisko Vāciju. Uz spēles iepakojuma bija norādīts, ka tā ir ieteicama spēlētājiem "sākot no septiņu gadu vecuma".

Polijas Patērētāju aizsardzības centrs aizliedza tirgot šo galda spēli AS "Zaķītis" piederošajā galda spēļu veikalā Polijā. Liegums tika pamatots ar nesen Polijā pieņemto likumu "Par aizliegumu ietvert padomju un nacistisko režīmu slavinošus objektus bērnu precēs". Kā šī likuma mērķi tika norādīti: "paust nosodījumu gan PSRS, gan nacistiskās Vācijas prettiesiskajām okupācijas varām un to veiktajiem noziegumiem" un "veicināt esošo un nākamo Polijas paaudžu izpratni par notikumiem Polijā Otrā pasaules kara laikā". Savukārt likuma 13. pants noteica: "Izvērtējot bērnu preču tirdzniecības pieļaujamību, atbildīgā iestāde ņem vērā precē ietvertu ideoloģisko vēstījumu".

Vēršoties ar iesniegumu pie Polijas Patērētāju aizsardzības centra, AS "Zaķītis" norādīja, ka ES pastāv brīva preču aprīte un ka tādēļ arī Polijā būtu jāļauj tirgot galda spēle, kura nevienā citā ES valstī nav aizliegta. Turklāt AS "Zaķītis" norādīja, ka konkrētā galda spēle nesatur ne PSRS, ne nacistiskās Vācijas simboliku, bet rotaļlietu piederība attiecīgajām armijām izriet galvenokārt no sarkanā un melnā krāsojuma, kā arī izmantotajiem tanku un citu ieroču modeļiem. Tāpat pievienotajā bukletā ietvertā informācija par PSRS armijas nozīmi nacistiskās Vācijas sagrāvē nav vienīgā bukleta stāsta tēma, un tā atbilst Eiropā vispārpieņemtai izpratnei par Otrā pasaules kara notikumiem. Savukārt Polijas Patērētāju aizsardzības centrs atbildē uz iesniegumu norādīja, pirmkārt, ka rotaļlieta "Karš" ir ražota Serbijā un tādēļ uz to neattiecas brīvas preču aprītes privilēģijas ES, un, otrkārt, ka jebkurā gadījumā brīvas preču aprītes noteikumi ES var tikt ierobežoti, ja tas Polijai ir ļoti svarīgi, jo īpaši kara Ukrainā un Polijas kā Ukrainas robežvalsts dēļ.

AS "Zaķītis" valdes priekšsēdētājs Kārlis, saņēmis Patērētāju aizsardzības centra atbildi, bija sašutis par tā nesaprātīgo rīcību. Paužot savu neapmierinātību, Kārlis izdarīja sekojošu ierakstu sociālajā platformā "X": "Poļu iestādēm vajadzētu kaut nedaudz apgūt vēsturi un labāk apdomāt PSRS Sarkanās armijas lomu Otrajā pasaules karā". Ierakstu Kārlis veica latviešu valodā. Savukārt "X", šo ierakstu automātiski tulkojot angļu valodā, vārdu "apdomāt" iztulkoja kā "reflect". Automātiski tulkojot tālāk, Polijā esošajiem "X" lietotājiem "reflect" tika iztulkots kā poļu vārds ar nozīmi "spīdināt", "spodrināt".

Šo aplami poliski tulkoto Kārļa ierakstu pamanīja Varšavā dzīvojošais bijušais Grieķijas komunistiskās partijas priekšsēdētājs, Apollo Papandopolus, kurš nekavējoties pārpublicēja Kārļa

ieraksta poļu valodas versiju, zem tā pats piebilstot, ka: “Komunisma ideāli ir nemirstīgi”. Pēc neilga laika Kārļa ieraksts nonāca arī Polijas prokuratūras redzes lokā, kura uzsāka kriminālprocesu gan pret Kārli, gan pret Papandopulus kungu saskaņā ar Polijas Kriminālkodeksa pantu par totalitāra režīma slavināšanu. Arī par šo notikumu Apollo Papandopulus veica vairākus ierakstus “X”, netieši pozicionējot sevi un Kārli kā komunismu aizstāvošus varoņus. Dažas dienas pēc Kārļa sākotnējā ieraksta publicēšanas prokuratūra noskaidroja, ka ieraksts ir automātiski aplami iztulkots, tomēr tās ieskatā arī Kārļa oriģinālais ieraksts uzskatāms par Sarkano armiju slavinošu. Lietai nonākot tiesā, šādam viedoklim pievienojās pirmās instances tiesa un vēlāk arī apelācijas tiesa. Kasācijas instances tiesa atteicās ierosināt kasācijas tiesvedību. Tādējādi Kārlim tika piemērots pirmās instances noteiktais sods – viens gads nosacīts cietumsods.

Jautājumi:

- 1) Vai AS “Zaķītis” strīdā ar Polijas valsts iestādēm var atsaukties uz Līgumā par ES darbību noteiktajām normām par brīvu preču apriti, ja galda spēle “Karš” nav ražota ES? (1 punkts)
 - 2) Ja pieņemtu, ka uz galda spēli “Karš” šajā situācijā attiecas Līgums par ES darbību, vai tajā paredzētais regulējums brīvas preču aprites jomā liedz Polijai tiesības ierobežot šīs rotaļlietas tirdzniecību? Sniedziet atbildi, pielietojot ES Tiesas izmantotās juridiskās analīzes soļus (testu) šādās lietās! (3 punkti)
 - 3) Vai, piespriežot sodu par Kārļa ierakstu “X”, Polija ir veikusi Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā (ECTK) garantēto tiesību ierobežojumu? Vai šis ierobežojums ir rezultējies ECTK pārkāpumā? (3 punkti)
 - 4) Vai SIA "Lepo" piegādāto preču neatbilstība līgumā noteiktajam izraisa būtisku līguma noteikumu pārkāpumu un vai AS "Zaķītis" ir tiesības lauzt līgumu? (2 punkti)
10. (papildu) punktu var iegūt, ja students spēj plašāk paskaidrot jebkuru no jautājuma komponentēm, tajā skaitā spēj padziļinātu argumentāciju pamatot ar starptautisko un pārnacionālo tiesu judikatūru vai valstu praksi.

1. komponente: Vai AS “Zaķītis” strīdā ar Polijas valsts iestādēm var atsaukties uz Līgumā par ES darbību noteiktajām normām par brīvu preču apriti, ja galda spēle “Karš” nav ražota ES? (1 punkts)

No Līguma par ES darbību (LESD) 28. un 29. pantiem izriet, ka noteikumi par kvantitatīvo ierobežojumu un citu pasākumu ar līdzvērtīgu iedarbību attiecas ne tikai uz dalībvalstu izcelsmes precēm, bet arī uz no trešajām valstīm ievestajiem ražojumiem, kas, neatkarīgi no to sākotnējās izcelsmes, ir laisti brīvā apgrozībā kādā no dalībvalstīm (kas nozīmē ar importu saistīto formalitāšu izpildi un saistīto nodokļu, nodevu apmaksu). Kāzusa tekstā nav informācijas, ka būtu bijuši kādi sarežģījumi ar importa formalitātēm vai nodokļiem, preces ievēdot Latvijā (tieši pretēji, kāzusā ir informācija, ka preces sekmīgi tirgo Vācijā un Baltijas valstīs).

1 punkts	Ja paskaidro, ka tā kā spēle “Karš” ir likumīgi ieviesta ES, uz to attiecas brīvas preču aprites ES iekšienē noteikumi
----------	--

2. komponente: Ja pieņemtu, ka uz galda spēli “Karš” šajā situācijā attiecas Līgums par ES darbību, vai tajā paredzētais regulējums brīvas preču aprites jomā liedz Polijai tiesības ierobežot

šīs rotaļlietas tirdzniecību? Sniedziet atbildi, pielietojot ES Tiesas izmantotās juridiskās analīzes soļus (testu) šādās lietās! (3 punkti)

Polijas aizliegums tirgot galda spēli ierobežo brīvu preču apriti ES, konkrētāk, LESD 34. pantā ietvertu importa kvantitatīvo ierobežojumu un citu pasākumu ar līdzvērtīgu iedarbību aizliegumu. Polijas aizliegums tirgot galda spēli gan nenosaka ievadamo preču daudzuma (kvantitātes) kvotas. Taču tā ietekmē tiek traucēta tirdzniecība dalībvalstu starpā, tādēļ tas varētu būt pasākums ar kvantitatīviem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību (atbilstoši EST judikatūrai, sākot ar spriedumu lietā 8/74 *Dassonville*).

Atbilstoši EST spriedumam apvienotajās lietās C-267/91 un C-268/91 *Keck*, pasākumi ar kvantitatīviem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību nav tādi pasākumi, kas nosaka vienīgi preču tirdzniecības kārtību, kā arī vienādi ietekmē un tiek piemēroti vienādi attiecībā gan uz vietējām (šajā gadījumā – Polijas) precēm, gan importa precēm. Kāzusa teksts nesatur informāciju, no kuras varētu spriest, ka Polijā pastāvētu tiesiskais regulējums vai tā piemērošana, kas būtu īpaši nelabvēlīgāka tieši no citām dalībvalstīm ievestām precēm. Taču pilnīgs aizliegums tirgot galda spēli neregulē tirdzniecības kārtību (kas būtu, piemēram, tirdzniecības laiks, vieta utt.), bet gan tieši ietekmē pašu preci. Tādējādi, pēc *Keck* lietas kritērijiem, Polijas likums ir pasākums ar kvantitatīviem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību.

Vienlaikus ES tiesības paredz iespējas dalībvalstīm šādus ierobežojumus attaisnot. Tas izriet gan no LESD 36. panta, gan EST judikatūrā atzītiem būtisku sabiedrības interešu apsvērumiem (kas ir atzīti EST spriedumā lietā 120/78 *Cassis de Dijon*). EST judikatūrā atzītos būtiskos sabiedrības interešu apsvērumus var izmantot tikai tad, ja valsts veiktie pasākumi nav diskriminējoši. Šis kritērijs šajā gadījumā izpildās. No kāzusa teksta izriet, ka Polija kā galveno ierobežojumu pastāvēšanas mērķi uzsver valsts drošības apsvērumus, kas ir tieši minēti LESD 36. pantā (taču par pareizu risinājumu virzienu varētu tikt uzskatīta arī pietiekoši pamatota atsaukšanās uz citām būtiskām sabiedrības interesēm, piemēram, sabiedrības morāli, bērnu aizsardzību).

Taču, lai ES dalībvalsts varētu attaisnot pasākumus ar kvantitatīviem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību, valstij ir jāpierāda, ka tie ir samērīgi. EST judikatūra LESD 34. panta kontekstā samērīguma izvērtēšanā parasti izdala šādus galvenos apsvērumus: 1) vai ierobežojums kalpo leģitīma mērķa sasniegšanai; 2) vai ierobežojums ir piemērots mērķa sasniegšanai; 3) vai ierobežojums ir nepieciešams, lai sasniegtu leģitīmo mērķi. Šajā gadījumā ir saskatāms leģitīms mērķis (valsts drošības aizsardzība). Tāpat PSRS panākumu Otrajā pasaules karā un kara glorificēšanas kopumā ierobežošana varētu vismaz zināmā mērā tikt sekmēta, ierobežojot šāda veida galda spēles pieejamību, jo īpaši bērnu auditorijai (ierobežojums būtu vismaz daļēji piemērots mērķa sasniegšanai). Taču ierobežojums nav nepieciešams, jo mērķa sasniegšana būtu iespējama alternatīvos, brīvu preču apriti dalībvalstu starpā mazāk ierobežojošos veidos. Pilnīga pārdošanas aizlieguma vietā Polija varētu atļaut spēli tirgot, piemēram, pievienojot tai papildus informatīvo materiālu (līdzīga bija EST argumentācija spriedumā lietā 120/78 *Cassis de Dijon*) un/vai paaugstinot vecuma ierobežojumu, padarot spēli bērniem mazāk pieejamu. Tādējādi Polijas veiktais aizliegums tirgot galda spēli “Karš” ir uzskatāms par LESD 34. panta pārkāpumu, kas nevar tikt attaisnots.

Ņemot vērā, ka EST judikatūra attiecībā uz 34. pantu ir visai plaša, pie EST pārbaudes testa šādā lietās var tikt pieskaitīta arī, piemēram, atsauce uz savstarpējās atzīšanas principu vai uz tirgus pieejas principu. Šo principu pieminēšana atbildē ir uzskatāma par papildus pozitīvu apstākli atbildes vērtējumā, taču tikai šo principu pieminēšana pati par sevi nerada atsevišķu pamatu punktu piešķiršanai.

1 punkts	Ja ir norādīts LESD 34. pants <u>un</u> ir vismaz minimāls paskaidrojums par kvantitātes ierobežojumiem un pasākumiem ar kvantitatīviem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību.
1 punkts	Ja ir pilnīgi vai gandrīz pilnīgi izklāstīti kvantitatīvo ierobežojumu un citu pasākumu ar līdzvērtīgu iedarbību izvērtēšanas shēmas galvenie elementi un to piemērošana konkrētajiem apstākļiem (LESD 34. pants; <i>Keck</i> kritēriji; iespējas attaisnot ierobežojumus).
1 punkts	Ja ir veikta detalizēta samērīguma apsvērumu izvērtēšana, samērīguma testa soļus piemērojot konkrētajiem lietas apstākļiem. Tiek sagaidīts, ka students nonāk pie secinājuma, ka Polijas rīcība nav samērīga, taču vērtētājs var piešķirt 3 punktus par jautājumu kopā arī pretēja secinājuma gadījumā, ja ir demonstrēta pareiza samērīguma testa piemērošana un ir izcila argumentācija.

3. komponente: Vai, piespriežot sodu par Kārļa ierakstu "X", Polija ir veikusi Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā (ECTK) garantēto tiesību ierobežojumu? Vai šis ierobežojums ir rezultējies ECTK pārkāpumā? (3 punkti)

Publicējot ierakstu vietnē "X", Kārlis ir paudis savus uzskatus. Saskaņā ar ECTK 10. panta pirmo daļu, ikvienam ir tiesības brīvi paust savus uzskatus. Tādējādi Kārlis ir izmantojis savu izteiksmes brīvību.

Polija ir sodījusi Kārli par viņa uzskatu paušanu. Tādējādi Polija ir iejaukusies Kārļa izteiksmes brīvībā un ierobežojusi viņam ECTK 10. pantā garantētās tiesības.

Saskaņā ar ECTK 10. panta otro daļu, izteiksmes brīvību drīkst ierobežot tad, ja šāds ierobežojums ir noteikts ar likumu, ierobežojums noteikts, lai aizsargātu vienu no šajā pantā minētajiem leģitīmajiem mērķiem, un tas ir nepieciešams demokrātiskā sabiedrībā un samērīgs. Tādējādi jāpārbauda, vai Polijas noteiktas Kārļa izteiksmes brīvības ierobežojums atbilst šiem kritērijiem.

Lai ierobežojumu varētu uzskatīt par noteiktu ar likumu, tam ir jābūt noteiktam ar tiesību normu, kas ir pieejama un skaidri saprotama. Kārļa izteiksmes brīvības ierobežojums pamatots ar Polijas Kriminālkodeksa pantu par totalitāra režīma slavināšanu. Kāzusā nav minēti apstākļi, kas liecinātu, ka konkrētais Polijas Kriminālkodeksa pants nebūtu bijis pieejams vai skaidri saprotams. Tādējādi ierobežojums ir noteikts ar likumu.

ECTK izpratnē par leģitīmiem mērķiem izteiksmes brīvībai ierobežojumam uzskatāmi tikai tie, kas minēti ECTK 10. panta otrajā daļā. Kaut arī kāzusā nav norādīts vai un uz kādiem leģitīmajiem mērķiem atsaukusies Polijas prokuratūra vai tiesa, var pieņemt, ka, ierobežojot totalitāra režīma slavināšanu, Polija aizsargā valsts drošību vai sabiedrisko drošību vai kārtību. Tādējādi ierobežojumam ir leģitīms mērķis.

Nosakot, vai ierobežojums ir nepieciešams demokrātiskā sabiedrībā, jāvērtē, vai valsts ir pamatojusi konkrēto ierobežojumu ar būtiskiem un pietiekamiem iemesliem, kā arī, vai tas bijis samērīgs. Ja Polijas tiesas savos nolēmumos vispār nav analizējušas nepieciešamību ierobežot Kārļa izteiksmes brīvību, tas rada ECTK 10. panta pārkāpumu. Ja šāda analīze ir sniegta, tad jāvērtē, vai Polijas norādītie iemesli ir būtiski un pietiekami izteiksmes brīvības ierobežošanai. Lai to darītu, jāņem vērā visi būtiskākie lietas apstākļi.

Kaut arī aktīva karadarbība kaimiņvalstī patiesi rada papildu draudus valsts drošībai, kuru dēļ varētu būt pieņemami papildus izteiksmes brīvības ierobežojumi, tā neattaisno pilnīgi visus izteiksmes brīvības ierobežojumus. Konkrētajā gadījumā Kārļa oriģinālais ieraksts tieši neslavina totalitārus režīmus. Kārlis, publicējot ierakstu latviešu valodā, nevarēja zināt, ka tas tiks neprecīzi pārtulkots uz poļu valodu un to saviem mērķiem Polijā izmantos Apollo Papandopulus. Tādējādi nav nepieciešams Kārli par ieraksta veikšanu sodīt.

Tāpat Kārļa izteiksmes brīvības ierobežojums nav samērīgs. Kriminālsoda piemērošana pati par sevi ir būtiska iejaukšanās indivīda tiesībās un brīvībās. Turklāt Kārlim piemērotais sods saistīts ar potenciālu cietumsodu, kas var radīt vēl būtiskāku iejaukšanos tajās. Vienlaikus sabiedrības ieguvums no Kārlim piemērotā soda ir niecīgs, jo Kārļa sākotnējais ieraksts neradīja apdraudējumu Polijas drošībai. Pat, ja pieļautu, ka ierobežojums ir bijis nepieciešams, to nesamērīgu padara Kārlim piemērotais tiesību ierobežojums. Kārli par viņa darbībām varēja sodīt ar mazāk ierobežojošiem līdzekļiem, piemēram, administratīvā procesa kārtībā vai piemērojot viņam naudas sodu.

1 punkts	ECTK 10. pants aizsargā vārda brīvību. Kriminālsoda piemērošana par personas izteikumiem ir vārda brīvības aizskārums.
1 punkts	Ir identificēts, ka jāpiemēro ECTK 10. panta otrajā daļā ietvertais vārda brīvības ierobežojuma izvērtējums. Vārda brīvību var ierobežot, ja ierobežojums ir: 1) paredzēts likumā; 2) ar leģitīmu mērķi; 3) nepieciešami demokrātiskā sabiedrībā (neatliekama sociāla vajadzība un samērīgums).
1 punkts	Atbildē ir izvērsti analizēta ierobežojuma nepieciešamība demokrātiskā sabiedrībā, ietverot arī samērīguma analīzi. Punkts tiek piešķirts, ja tiek izvērsti pamatots, kādēļ ierobežojums nav nepieciešams demokrātiskā sabiedrībā vai samērīgs.

4. komponente: Vai SIA "Lepo" piegādāto preču neatbilstība līgumā noteiktajam izraisa būtisku līguma noteikumu pārkāpumu un AS "Zaķītis" ir tiesības lauzt līgumu? (2 punkti)

Lai atbildētu uz šo jautājumu, vispirms ir jānosaka piemērojamas tiesības. Ņemot vērā to, ka Serbija un Latvija ir CISG dalībvalstis, atbilstoši konvencijas 1. panta pirmās daļas pirmajam punktam līgumam piemēro CISG nosacījumus.

AS "Zaķītis" ir tiesības lauzt līgumu, ja SIA "Lepo" nepiegādāto un piegādāto nekvalitatīvo preču gadījumā ir noticis būtisks līguma noteikumu pārkāpums. Taču līgums tika daļēji izpildīts. Šajos apstākļos AS "Zaķītis" ir nevis tiesības lauzt līgumu bet prasīt zaudējumu atlīdzību. Pārdevēja piegādātajai precei ir jāatbilst līguma prasībām (attiecībā uz preces daudzumu, kvalitāti, aprakstu un iepakojumu). Šajā gadījumā ir problēmas ar (1) daudzumu (N.B.- piegādes laiks, proti, pirms Eiropas piknika, bija svarīgs līguma noteikums), un ar (2) iepakojumu. Jebkura preces neatbilstība vēl nenozīmē būtiska līguma noteikumu pārkāpuma iestāšanos. Gadījumā, kad ir izraisīts kaitējums, ir jāizvērtē, vai pircējam ir iespēja piegādāto precī realizēt tālāk, vai pircējs var šo precī kā citādi izmantot vai arī pārdot, pieļaujot arī cenas samazinājumu vai atlaides piedāvājumu.

1 punkts	Ja ir norādīta Vīnes konvencija par starptautiskajiem preču pirkuma – pārdevuma līgumiem (CISG), ieskatot tās 35. pantu (pārdevēja piegādātajai precei ir jāatbilst līguma prasībām (attiecībā uz preces daudzumu, kvalitāti un aprakstu); un/vai 25. pantu (būtiska līguma noteikumu pārkāpuma definīcija: vienas puses līguma noteikumu pārkāpums ir būtisks, ja tas rada otrai pusei tādu kaitējumu, ka otra puse lielā mērā zaudē to, ar ko tai bija tiesības rēķināties saskaņā ar līgumu); un/vai 45. -51. panti (tiesiskās aizsardzības līdzekļi, ja pārdevējs ir pārkāpis līgumu.
1 punkts	Ja tiek paskaidrots, kā nosaka piemērojamas tiesības, proti, Romas I regulas loma, vai arī ja ir dota sīka analīze CISG 35., 25. vai 45.-51. pantiem; vai/arī sīkāk paskaidro starptautisko judikatūru. Students var izmantot Roma I regulu, lai noteiktu piemērojamās tiesības, ja vien strīdu izskatītu ES Tiesa. Saskaņā ar regulas 4. panta pirmo punktu preču iegādes līgumu reglamentē tās valsts tiesību akti, kurā pārdevējam ir pastāvīgā mītnesvieta. Šajā kāzusā pārdevēja mītnesvieta ir Serbija, kas ir CISG dalībvalsts, tādējādi piemērojas CISG.